

Průmyslové odpady a zákonné povinnosti

Průmyslové odpady představují každoročně největší podíl z celkové produkce. Jen množství odpadů ze stavebnictví (demolice, výstavba, rekonstrukce) z ní tvoří zhruba 45–50 procent. Současný zákon o odpadech klade na původce průmyslových odpadů, resp. odpadů z výroby řadu povinností.

Schválením evropského balíčku k oběhovému hospodářství a předložením návrhu nového zákona o odpadech se tyto povinnosti v budoucnu upraví. Pokusím se některé z nich popsat, a to jak podle současné platné legislativy, tak podle nově připravované legislativy.

PŘEDCHÁZENÍ VZNIKU ODPADŮ

Jednou ze základních povinností nás všech je předcházet odpadů. To bude platit i v budoucnu. Cest k naplnění tohoto požadavku existuje mnoho. Optimalizace spotřeby materiálů a polotovarů, snížení zmetkovosti, výběr vhodných materiálů pro zajištění delší životnosti výrobků, snadnější opravitelnost či demontáž atp.

VÝROBA

Pro předcházení vzniku průmyslových odpadů a rovněž i vzniku odpadů z použitých výrobků budeme muset přijmout řadu přísnějších pravidel pro výrobce, abychom naši současnou spotřebu optimalizovali a nevznikalo mnoho odpadů. Mám tím na mysli výrobu jednorázových výrobků nebo takových produktů, které doslouží těsně

po skončení záruky. Tomu by měl pomoci nový zákon o výrobcích s ukončenou životností a příslušné prováděcí předpisy.

VEDLEJŠÍ PRODUKT

Pro samotnou výrobu a pro předcházení vzniku průmyslových odpadů musí existovat pochopitelná a v praxi dobře použitelná pravidla pro tzv. vedlejší produkty. Vedlejšími produkty jsou z definice zákona o odpadech movité věci, které vznikají při výrobě, jejímž prvotním cílem není výroba nebo získání takových věcí. V praxi se ale bohužel často setkávám s případy, kdy se původci obávají režimu vedlejších produktů a raději vše rovnou zařadí mezi odpady. A to není dobře. Nová legislativa počítá s vyhláškou, která stanoví kritéria pro splnění podmínek pro vedlejší produkty.

OPĚTOVNÉ POUŽITÍ

Příkladem opětovného použití mohou být stavební materiály, které vzniknou demolicí a nestanou se odpadem. Jedná se o překlady, cihly, trámy atp. Pokud firma provádějící demolice zajistí, aby takové materiály mohly být opětovně použity, je to určitě cesta

správným směrem. Takové materiály se však nesmí dostat do režimu odpadů, protože poté by již musely být předmětem využití, a to v zařízeních k tomu určených (u oprávněných osob). Opětovnému použití by určitě také prospěl větší soulad obalového a odpadového zákona. Řada obalů jako výrobků (IBC kontejnery, některé druhy palet) by mohla sloužit opětovně, a to buď jako nádoby, polotovary, nebo opět jako obaly. Bohužel je současná legislativa v této oblasti dosti složitá, mnohdy to nejde a řada odborníků se v názorech liší.

VYUŽITÍ ODPADŮ

Když už odpady vzniknou, měli bychom jako původci zajistit přednostně jejich využití. Ve většině případů to ale není možné, zvláště u průmyslových odpadů, které obsahují velké množství nebezpečných látek a vlastností. Jedná se např. o velmi znečištěné oleje, emulze, filtry, kaly atp. Pokud využití není možné, měli bychom se snažit o to, aby odstranění takových odpadů bylo provedeno s minimálními negativními dopady na životní prostředí. Samotné využití odpadů smí provádět pouze oprávněná osoba provozující příslušné zařízení schválené krajským úřadem nebo oprávněná osoba, která určité odpady využívá jako vstupní surovinu (papírny, sklárny, kovohutě atp.). V návrhu nového zákona o odpadech je pro oprávněné osoby stanovena řada nových povinností, a proto doporučujeme všem, kteří odpady využívají nebo odstraňují, aby se s nimi s velkým předstihem seznámili (pojištění, platnost souhlasu atd.).

OBCHODNÍK

Tento pojem v aktuálním zákonu o odpadech existuje. Nicméně dnes platí, že obchodník musí být současně provozovatelem konkrétního zařízení, a to se schvá-

inisoft

SOFTWARE

SOFTWAREVÉ ŘEŠENÍ PRO ODPADY

PORADENSTVÍ V EKOLOGII

SLUŽBY EXTERNÍHO EKOLOGA, AUDITY

AKTUÁLNÍ LEGISLATIVA

METODIKA, VÝKLADY

VZDĚLÁVÁNÍ

SEMINÁŘE A KURZY NA MÍRU

www.inisoft.cz • helpdesk@inisoft.cz • +420 485 102 698

leným provozním řádem a s příslušným souhlasem krajského úřadu. V návrhu nového zákona dochází ke změně. Obchodník nebude muset provozovat mobilní či stacionární zařízení, bude mu stačit pouze souhlas krajského úřadu a bude moci obchodovat s odpady majícími kladnou hodnotu. Pro obchodníka bude samozřejmě platit řada povinností, bude mít rovněž přiděleno IČZ (identifikační číslo zařízení) a bude muset vést průběžnou evidenci odpadů a podávat roční hlášení.

ZPROSTŘEDKOVATEL

Pro zajištění komplexních služeb v odpadovém hospodářství budou mít podle připravovaného zákona oprávněné osoby i další podnikatelé novou možnost působit rovněž jako zprostředkovatelé. To bude znamenat, že odpady, které fyzicky od původců nepřevezmou, nebudou znamenávat do své průběžné evidence, ale původcům nahlásí informace o koncových zařízeních a provozovatelům koncových zařízení naopak uvedou údaje o původcích a odpadech. Zprostředkování nakládání s odpady bude moci být prováděno pouze na základě ohlášení krajskému úřadu.

OZNAČOVÁNÍ ODPADŮ A IDENTIFIKAČNÍ LISTY NEBEZPEČNÝCH ODPADŮ

Při nakládání s průmyslovými odpady původci nesmí zapomenout na správné označování nádob, do kterých tyto odpady umísťují. V případě nebezpečných odpadů musí být označení provedeno v souladu s přílohou č. 29 vyhlášky č. 383/2001

Sb. Při našich návštěvách v podnicích se často setkáváme s tím, že označování nádob není prováděno dostatečně a to bývá mnohdy předmětem pokut od kontrolních orgánů. V budoucnu se v této povinnosti prakticky nic měnit nebude. Všem našim zákazníkům navíc vždy doporučujeme, aby kromě správného označení nádob ještě poučili své zaměstnance o tom, co do nich mohou odkládat a co tam rozhodně nepatří. V případě nakládání s nebezpečnými odpady dále musí v dané provozovně existovat ke každému druhu nebezpečného odpadu tzv. identifikační list. Jeho obsah je stanoven v příloze č. 3 vyhlášky 383/2001 Sb.

OHLAŠOVÁNÍ PŘEPRAVY NEBEZPEČNÝCH ODPADŮ

Ten, kdo nakládá s nebezpečnými odpady, ví, že se musí ohlašovat jejich přeprava. Ohlašování se provádí elektronicky před zahájením přepravy, a to v informačním systému SEPNO (www.sepno.cz). Příjemce musí přijetí nebezpečných odpadů v systému SEPNO potvrdit. V návrhu nového zákona o odpadech zůstává tato povinnost prakticky beze změn.

ČETNOST A ROZSAH PRŮBĚŽNÉ EVIDENCE

U průmyslových odpadů platí, že se musí do průběžné evidence zaznamenat jejich produkce při naplnění sběrového prostředku. Dále se musí provést zápis při jejich předání oprávněné osobě. Často se ale stává, že v podnicích vzniká odpad prakticky nepřetržitě a jejich odvoz probíhá

i několikrát týdně. Pro tyto případy je ve vyhlášce č. 383/2001 Sb. stanovena výjimka, která umožňuje v případech nepřetržitého vzniku vést průběžnou evidenci takových odpadů jednou měsíčně. Průběžná evidence musí obsahovat všechny údaje, které se uvádí v ročním hlášení o produkci a nakládání s odpady (příloha č. 20 vyhlášky 383/2001 Sb.). Navíc se do ní zaznamenává i datum vzniku či jiného nakládání (předání/převzetí, ...), číslo zápisu a jméno osoby zodpovědné za její vedení.

OHLAŠOVÁNÍ PRODUKCE A NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

Ohlašovací povinnost vzniká původcům, pokud v kalendářním roce nakládají nebo vyprodukují více než 100 kg nebezpečných odpadů nebo 100 t ostatních odpadů. Upozornění: Tento zákonný limit se vztahuje na celou společnost, nikoliv na provozovnu. Pro snížení administrativní zátěže počítá návrh nového zákona o odpadech se zvýšením limitu u nebezpečných odpadů na 600 kg. To bude ve výsledku znamenat, že se sníží počet ohlašujících subjektů zhruba o jednu třetinu.

OPTIMALIZACE ADMINISTRATIVY A SOFTWAREVÉ NÁSTROJE

Nový zákon o odpadech přinese mnoho změn a musíme se na ně dobře připravit. Můžeme dokola řešit nedokonalosti, klást tisíce připomínek, ale oběhový balíček EU nás dobehne tak či tak a bez důkladné přípravy nás vše jen více zaskočí. Pokud bych měl nově navrhované legislativní změny v odpadovém hospodářství shrnout, řekl bych, že se nejvíce dotknou nás všech, protože nová opatření se budou týkat především komunálních odpadů, obce a města potažmo občané budou nést větší náklady za likvidaci, a proto se v budoucnu budou odpady více sledovat, vážit, evidovat atp. Rovněž budeme vedeni k maximálnímu možnému využívání. Protože vyrábíme softwarové nástroje a každý den k nám přichází nové požadavky od našich uživatelů na zakázkové úpravy, víme, že tento trend již nastal. Obce a města stále častěji požadují přesnou identifikaci a evidenci nádob, sledování jejich vývozu, anonymní sledování svých občanů předávajících odpady do sběrných dvorů přes čárové kódy a hlídání množstevních limitů, zavádění motivačních systémů atp. Některé příklady najdete na našich internetových stránkách.

POZVÁNKA NA ŠKOLENÍ NOVÉHO ZÁKONA O ODPADĚCH

Pokud vás tento článek zaujal, chcete se dozvědět více, porovnat aktuální a připravovaný zákon o odpadech a tím se lépe zorientovat v chystaných změnách odpadového hospodářství, využijte pozvánku na naše školení pod názvem Nový zákon o odpadech a zákon o vybraných výrobcích s ukončenou životností – přelomové změny, které přinášejí (více na našich internetových stránkách www.inisoft.cz/skoleni).

PETR GRUSMAN,
INISOFT s. r. o.